

Ingekomen stukken van de staten van Holland en Westvriesland (betreffende Hellevoetsluis)

bewerkt door
Christiaan van der Tuijn

De heeren gecomm: raden hebben ter vergadering gecommuniceert sekere missive van de commissaris Jacob van Velsen aen hunluysden geschreven uyt hellevoetsluijs den 6^e deser loopende maendt houdende efferte dat aldaer in de haven en omtrent den tyt van derthien weecken gelegen hedde een Engels fregat gemonteert met veerthien stucken en gemant met 't sestich eeters, seer wel voorsien van kruyt en loot: dat hij commissaris voors: den Capt: van 't voors fregat met namen Willem Bottin tot verscheydene maelen bekend gemaect hadde, dat volgens d'ordre van 't landt gene schepen in de selve haeven vermogen te leggen met hunne ammunitie van oorloch; Jae selfs niet 's landts oorlogschepen, en dat hij sulck te meer nootsaeckelyk geacht hadde en dat de voors: Capt: met het voors: fregat in de voors: haeven was geadvanseert tot bijnaer recht over het magazyn van de raden ter admiraliteyt tot Rotterdam residerende dat hij commissaris voors: oock dienvolgende tot diversche reysen versocht hadde dat de gem: Capt: met 't voors: syn schip geheel buyten de haeven soude gaen leggen, ofte andersints dat hij sijn inhebbende cruyt en loot soude uitschepen en elders buijten den voors: haeven doen brengen, gelijk de schepen van oorloch van dese stadt gegeven hadde sulck niet te willen doen, oock niet een touw te willen losmaecken, ten waere hij daertoe ordre ontvingen van Sir Willem Davidtson, agent van den Coninck van Groot Brittannien tot Amsterdam.

Waerop gedelibereert sijnde is goet gevonden en verstaen dat 't gene voors: vanwege haer Edele grootmogende ter generaliteit gerepresenteert, ende aldaer voorts de sake daer henen gedirigeert, sal worden, ten eijnde bij haer hoogmogenden.... voorts voorval geschreven moge worden aen de raden ter admiraliteit tot Rotterdam voornt: met ordre van haer op den toestant vandien exactelijk te informeren, en 't voors: fregat alsnog in soodanige stant bevindende, den voors: Capt: bij alle gevoechelijk wegen en middelen te disponeren tot paritie van de ordre van 't landt hier boven gexpresseert, en in casu hij des niettegenstaende buyten alle vermoeden daer van langer mochte blijven in gebreecken, alsdan hem daertoe metterdaet te obligeren en te houden.

Des werden heeren gecomm: raden mits desen mede versocht ende gelast, nevens die van voors: admiraliteit daer inne te coopereren en deselve inde executie van 't gene voors: is de hant te bieden als naer gelegenheijt van saecken bevonden sal worden te behooren.

Ed: mog: heeren.

Ick heb volgens U Ed: mog: ordre in den Briel geweest ende aldaer uyt met magesyn gehaelt de nommer van dertich bosse lonten, synde aen gewicht de nommer vyftieh hondert pont, also oock de nommer van vyfhondert en twaelf pont musketkogels om ten dienste van de lande alhier te verstrecken, ick heb oock in den Briel geweest als in de naest gelegene dorpen ende ick hebbe aldaer sooveel hout bekomen als wy tot de twee voorste bateryen die wy vandaegh sullen hoopende meest gedaen sullen hebben, oock hiernevens becomen de ribben tot de groote bateryen, alsoo oock omtrent fertich stucks plancken van drie duym ende oock sestich plancken van twee duym dick, soo gecocht als van het goed dat haer Ed: mog: in den Briel hadde liggen, soodat ick omtrent noch vyftich plancken te cort van maerick sal de voordoen om sooveel daer van te crygen als mogelijk is, maar aengaende de palen die en can ick niet becomen op de swaerte volgens get heeren besteck, maer soude een goede party kunnen becomen die wat lichter soude syn, wel de grootste helft, die ik oordeel ende wel bequam te sullen wesen tot soodanige werck als soude men daer eenige te meer setten, toch durve dat niet doen sonder U. Ed: mog: sal voorwachten, aengaende de reys ende gaerden tot deselve bateryen heb ick hier en daer soo by de boeren opgecocht, alsoock een groot gedeelte van biliouw ende leenmannen alhier soodat voortrouw daermeede tesullen toecomen ende heb ick oock gemaect in de seventich schankurcen, daer wy ons mede sullen kunnen behelpen, hiermede endigende, soo bevele ick U. Ed: mog: in de bewaringe van godt almachtich ende ick ende blyf altyt U. Ed: mog: onderdanige diender.

Actum Hellevoetsluys den 3^e February 1665. J. van Velsen.

Ed: mog: heeren.

Ick heb volgens U. Ed: mogende ordre geschreven den vyfden deser weder in den Briel geweest ende aldaer gecocht de nommer van ses en vyftich balcken soo twintich ellen, als achteen ellen om gebruyckt te worden tot deselve bateryen, soodat ick het resterende hout, dat tot deselve bateryen soudén mogen te cort comen, sal doen comen van Rotterdam, omdat hetselve werck sooveel mogelyck is, soudén worden bevordert hebben, oock volgens de missie van U. Ed: mog: gadatteert den sesden deser, sorg gedragen volgens U. Ed: mog: ordre om de soldaten soo in den Ouden als Niwenhoorn als Hellevoet binnen te besorgen met goetvinden van den Ed: heer commandeur van Gent, dewelcke alle de voorseyden schouten heeft ontboden ende haer ten naeuwste heeft doen overleggen, hieviel vier en licht deselve soude moeten hebben tot noodich behulp, deswelcke dese nevens goende verklaringh hebben gegeven, dat hiernevens is goende om by U. Ed: mog: te worden nagesien ende van het goetvinden van U. Ed: mog: ick ordre sal voorwachten ende my daer naer regelen, hiermede endigende soo bevele ick U. Ed: mogende inde bewaringe van godt almachtich ende ick ben ende blyf altyt U. Ed: mog: onderdanige diender.

Actum Hellevoetsluys den 8^e Februarij 1665. J. van Velsen.

Sal oock seer noodich wesen dat alhier op de Hellevoetse Sluys mede by de onvoormogen sal worden gedaen gelyck U. Ed: mog: by de naast gelegen dorpen sult goet vinden.

Ed: mog: heeren.

Ick hebbe op den 8^e deser aen U. Ed: mog: geantwoort op U. Ed: missive aen myn geschreven gedateert den 6^e deser--- het vier en de licht te geven aende soldaten in de dorpen van Ouden ende Niwenhoorn als Hellevoet binnen, waer opdat den Ed: heer commandeur van Gendt de voorseyden schouten heeft ontboden ende haer ten nouwste doen overslaen, hoeveel brandt sy noodich soude van desen hebben, gelyck deselve schouten hebben geaen ende ick U. Ed: mog: hebbe toegesonden alsoo den eys soo groot was, dat ick hetselve over myn niet en dorst nemen ende den Ed: heer commandeur van Gendt van gelyke mede niet soudén, alvoor eens naerder ordre van den Ed: heer commandeur alhier tot Hellevoetsluys inde cortegaerdens, als tot onvoormogen luyden, daer de soldaten syn belet eenige turf gedaen, voorsoeckende daerom vriendelyck dat u. Ed: mog: my gelieve te schryven, hoeveel turf en karsen ick in idere durp sal geven, alsoo den eenen veel meerder comt te eysen, als de andere, gelyck U. Ed: mog: cunnen sich uyt de ackte van de voorseyde schouten den welcke ick U. Ed: mog: den achsten deser hebben toegesonden ende couw alsnoch seer hart is ende dagelyck seer veel klachten comt te veroorsaken, hiermede endigende, soo bevele ick U. Ed: mog: in de bewaringe van godt almachtich ende sal naerder ordre van U. Ed: mog: voorwachten ende ick ben ende blyf altyt U. Ed: mog: onderdanige diender.

Actum Hellevoetsluys den 16^e Februarij 1665. J. van Velsen.

Ed: mog: heeren.

Myn heeren de gecommiteerde raden, ick en can niet naer laten U. Ed: mog: bekendt te maken, alsdat alhier is gecomen een groot gedeelte vande eene houte cottegaerd, waervan den baes alrede eenige eycke palen hadde geset, eerdatt ick uyt den Haech was gecomen en seggende ordre te hebben van haer Ed: mog: ende my sulcks niet en is gebleken ende volgens de ordre van U. Ed: mogende besteck gheen materyalen en mogen worden gebruyck, vooral voorens van U. Ed: mog: te syn gevisenteert, temeer alsoo de grontpalen, die van nieuwt eycken hout moesten wesen, syn van oudt ende geen bequame ienckten, soo heb ick hetselve werck doen ophouden, totdat de matryalen eerst van U. Ed: mog: syn gevisenteert ofte U. Ed: mog: myn naer gelieve te schryven, opdat het werck mochten worden bevordert, waerop ick myn voorlatende hiernevens maeck ick U. Ed: mog: heeren bekendt, de missive van U. Ed: mogende myn toegesonden den 18e Februarij omté voorsurgen de dorpen van Oudenhorn en Niwenhoorn ende Hellevoet binnen ider van twintich tonne turf ter weeck als oock drie ponden kaersen hetwelck aldus is gedaen ende nu met de harde kouw soo hebben de schouten opnieeuw hier weder geweest ende voorsocht hetselve noch voor een maendt mochten gecontinueert als oock de armen ingeseten van dese plaets, ende ick sulcks niet over myn de durf nemen sonder naer de ordre van U. Ed: mog: daarvan hebbe becomen, hiermede endigende soo bevele ick U. Ed: mog: in de bewarinck van godt almachtich ende ick ben ende blyf altyt U. Ed: mog: onderdanige diender.

Actum Hellevoetsluys den 1ste Maert 1665. J. van Velsen.

Ed: mog: heeren.

Myn heeren de gecommiteerde raden, ick en can met dese gelegtheyt niet naer laten U. Ed: mog: bekent te maken het seer droeffigh gerucht, hetwelcke wy alhier hooren ender dientalven U. Ed: mog: bekent te maken, de gelegenheyt van magaseyn akhier hetwelcke is bestaende in achtfuysent en drie hondert pont buspoeder ende vyftichhondert pont lonten, waermeede ick oordeel, niet genoch te soude mogen hebben ende voorsoeck oock ootmoedigh dat U. Ed: mog: myn opt spoedighste toe te laten comen de wissers lepels en aensekers tot de vier laeste stucken kanon die laest van Woerchom waren gecomen, synde twee stucken van twaelf pontbals en twee stucken van ses pontbals, synde metale stucken, waervan de conteleer Paen, de moet heeft genomen, omt selve goet te doen maken ende hetselve my tot noch toe niet en is ter hant gecomen ende in tyden van noot geen dienst van de stucken soudon kunnen genieten, welcke noodige behoefte ic kopt spoedichste sal voorwachten, waar op ick myn sal voorlaten ende hiermede eidigende, soo bevele ick U. Ed: mog: in de bewarig van godt almachtich ende ick benne en blyf al tyt U. Ed: mog: onderdanigen dinaer, metterhaest.

Actum Hellevoetsluys den 14^e Juny 1665. J. van Velsen.

Ed: mog: heeren.

Mijn heeren de gecommiteerden raden wij en kunnen niet nae laten U. Ed: mog: bekent te maken de seer groote schade die godt de heer heeft geheve toe te senden door sijn storm eende seer uytnemende hooge vloeden die beyden seer uytnemende meer als gemeen syn geweest in veel hooge vloeden vals ooit by een vande oudste van de plaets syn gezien. Alsoo het water wel acht duym hooger is geweest als imandt op dese plaets ooyt heeft gesien, want hetselve wel vier a vyf duym over de vloedeuren is overgelopen, daardeur alhier een seer ongemeene schade is veroorsaect op Saterdach synde den vyfden, deser ende de nacht tussen den vyfden en den sesden met die sturm hebben voorloren de geheele borstweer op het Westehoofd toch niet alleen de houte ende aerde borstweer die U. Mog: daer hebben doen maken, maer meesten door de geheele steene borstweer ende een gedeelte van de ode muer daer de nieuwe op heeft gestaen als oock een groot gedeelte van e bateryen soodat wy geen kanon daer meer op kunnen setten, alsoock beyde de hoofden die tenemael byna van rys en aerden syn ontbloot ende oock voorscheyden overleggers ende streckbolcken van malcander syn geborsten ende ge broken ende noch tegenwoordich het Portegyse schip aen leyt gemeert, hetwelcke dient tot grootnadeel van het hooft om hetselve varder te runneweren, alsoo het tegenwoordich meer als gemeen swack is ende wy hetselve niet durven uyt de hoven pressen, sonder ordre van U. Ed: mog: te hebben daertoe verkrygen: oock mede is de meesten deel van de geheele borstweer van de Westdyck van den hoeck van de batery daer de steene ryool leyt ende de inbreeuck U. Ed: mog: gewesen, tot den hock aan de huysen, meestendeel al wech geslagen ende verdistriweert in bateryen en alles ende oock den dan na Rakanien, die U. Ed: mog: hebben geheven, een vack pallisaden op te maken, mede tot twee deworse reysen toe, doorgebroken, waermede het lant hier in een seer groote prykel staet ende wy van Saterdach smiddachs tot Sondachs naer de middach met groote macht van volck syn besich geweest met een getal van lantarenen, soodat wy het door godes genaden, hetselve noch hebben bewaert voor inbreeuck, toch staet alles noch seer slecht ende hoopen dat U. Ed: mog: sonder uytstel met bequam weer, eenige van U. Ed: Collesi sullen commiteeren om voor dese schade die soude mogen voorkomen door andere sturm ofte hooger vloeden te beletten, sooveel als U. Ed: mog: wysen regt sult goet vinden te behooren ende wy sullen ondertussen alle de voordoen ende surch dragen omt lan's schade te voorhouden, als mogelyck is ende U. Ed: comst ofte ordre voorwacht hiermeede. Endigende soo bevelen wy U. ED: mog: inde bewaringe van godt almachtich ende wy bennen ende blyven altyt U. Ed: mog: onderdanige diender

Actum Hellevoetsluys den 7^e December 1665. de Lannoy. J. van Velsen.

12 October 1604.

Besteck waer van dat de gecommiteerde van de Edele heeren de staten van Hollandt en Westvrieslant willen besteden te macken een nieuwe steenen speuye die sal worden geleydt inde haven ende zeedyck van Hellevoetsluys.

1^e. Eerst soos al dese speuye lanck wesen, de buytencanten van 't steenweck van binnen int werck lants de mueren gemeeten ses en tachtentich Voorense voeten ende aent binneneynde wydt achtentwintich gelycke voeten, maken dartich houdtvoeten en vier duym, ende aent buyteneynde wydt

daer 't begint omme te spuyen aende eerste leepe wydt binnen wercx zesendertich roe voeten. De twee mueren ter lanckte van ses en twintich voeten hooch uit den bovenzandt van de slachdorpel achtyen voet. Ende aen alle de vier eynden hooch uit den bovenzandt vande slachblack sesthyen voet, gaende roserende op alles naer den geteyckende grondt ende aen elck eynde noch twee vlegens die buytenste elck lanck twaalf voet ende andere elck lanck XIX voet binne gemeeten vande negge af: daer se inde haeck omme zeggen ende buyten gemoeten daer 't begint te leppen zeynde de sesentachtich voet.

2^e. Onder dese steene speuye sal men dertich slyckhouten waer van dat ter thyen lanck wesen LIV voet en de twaelf eenige lanck LX voet en de andere achte elck lanck LXXII voet ende elck swaer XV en XII duym, aen malkanderen gelast met haecklassen, elcke lasse lanck vier voet welverstaende dat men de corte slyckhouten sal maecken van twee stucken ende lange van drie stucken ende de lassen comende vorby malkanderen VIII voet ende van den syden gemarckt, en niet van onderdoor, elcke lasse geboort twee houte nagels ende wel gespyckert ende op den gronde wel vast geleydt en verdeelt nae de geteeckende grondt.

Dese slyckhouten aldus geleydt sal men ter heelder lanckte vande twee buytenste slyckhouten ende van de twee binnenste slyckhouten tusschen de slyckhouten deurheyen polynck; de buytenste aen wedereynde lanck 10 voet, dick vyf duym de binnenste palynck planckenlanck vyf voet dick III duym met swaluwstaerten in malkanderen gegroeft diep II duym ende wydt nae den eysch. De plancken comende tusschen de twee buytenste slyckhouten geleydt gelycx den bovenzandt vande sandplaeten. Maer de andere comende onder de slachtdorpel sullen comen eenen duym boven de sandplaeten. Om den ondersten bodem met een groef daer op te wercken: elcke planck niet smalter dan XVI duym, wel dich aen malkanderen gestreecken ende dicht aen malkanderen geheydt nae den eysch van alsulcken werck.

3^e. Noch sal men onder de twee buytenste slyckhouten heyen onder elck VII grondtpaelen ende onder de twee middelsten sandtplaeten elck thyen grondtpaelen, elcke paellanck XI voet, daer men de slyckhouten met de sandtplaeten met pennen en goeten opwercken zal, de pennen lanck VII duym, dick III duym, elcke penne geslooten met drie houte nagels. Ende alle dese paelen elck swaer XII duym viercant ende geheydt nae den eysch vant weck.

Dese slyckhouten geleyde ende palynck plancken met de grondtpaelen geheydt, sal men op dese slyckhouten ende de middelste grondtpaelen leggen twaelf sandplaeten en ses blockeels. Elcke sandtplaet lanck hondert voet ende elck blockeel lanck XII voet, de ses sandtplaeten comen onder de las vande muur, swaer XVI ende X duym. De andere sese, elck swaer XII ende IX duym. Elcke sandtplaet van drie stucken met haecklassen aen malkanderen gelast, elcke lasse lanck vier voet ende comende van den syden ende deur elcke lasse geboort twee houten nagels ende gespyckert als vooren. Ende op de slyckhouten met viercante voorlouven innegelaeten, diep twee duym, maer de eynden comende op de buytenste slyckhouten met zwaluwstaerten innegelaeten, welverstaende dat men alle de geheyde palynck plancken met viercante cypen van nonder ende ter syden de sandtplaeten sal inlaeten, diep anderhalven duym ende op elcke slyckhoudt ende elcke sandtplaet ende blockeels geboort een houte nagel ende op alle de eynden twee nagels altesamen dick anderhalven duym ende verdeelt ende ter plaetse geboort daer se inde grondt geteeckend staen.

4^e. Dese voornoemde sandtplaeten aldus geleydt sal men daer tusschen heyen LIV parcken ofte vacken met goede elste laelen dicht aen malkanderen geheydt ende soo lanck dat se comen in de vast grondt ende te plaetse daer so in de grondt staen geteeckent, ten waere als men int werck synde bevondt op andere plaetsen nodiger te wesen welke discretie van myn Ed: heeren.

Op alle dese sandtplaeten en blockeels comende onder de vlogels sal en ter heelder lanckte en wytte macken eene bodem van goede gave groene boucken, dick vier dalven duym== welverstaende dat men aen wedersyden acht plancken dick sal moeten wercken, dese plancken welke dicht aen malkanderen gestreecken ende met grouven opt voornoemde slyckhout en palynck plancken innegelaeten ende op alle de slyckhouten daer palynck plancken comen, gemest, getarzett en wel gespyckert en deur elcke planck en op elcke sandtplaet geboort twee houten nagels lanck IX duym en de eenen duym dick, welverstaen dat men de plancken niet ten halven tegens malkanderen sal vergaeren, maer int verbandt comende de vergaringen ten minste acht ofte negen voet verby den anderen.

5^e. Elcke planck niet smalter dan XV duym wel dicht tegens den anderen vergaert ende alle de naden gedreven engepeckt met damnagels, geboort nae den eysch vant werck...

Op desen bodem sal men aen wedersyds leggen eeb cloosterhoudt, elck lanck LXXXIV voet, elck cloosterhoudt van drie stucken zwaer XVII ende XII duym met haecklassen aen malcanderen gelost, elcke lasse lanck vier voet ende sullen worden geleyt nae den eysse ende met swaluwstaerten op de voorn: plancken innegelaeten, soo diep dat vast ende dichte op den bodem comen de lassen welgespyckert ende deur elcke lasse geboort twee houte nagels, dick als boven.

In welke cloosterhouten men wercken zal XXVI swalpen met een slachdorpel, de corte swalpen tusschen de borsten, lanck XXXIV voet, de langste tusschen de borsten lanck XLI voet ende alle de andere voorsz: lanck nae den eysch. Elcke swalpe swaer XLV ende XII duym met pennen ende gaeten in de cloosterhouten gewrocht, elcke penne lanck VII duym, dick twee duym, ende elcke penne geslooten met twee houte nageld, dick als booven. Den slachtdorpel lanck XXXVIII voet, swaer XXIV en XXII duym viercandt met swaluwstaerten ende viercante voorlouwen op de cloosterhouten innegelaeten en op den ondersten bodem wel dicht gemaect en gedreven met vast getingelt en met viercante boudten op de sandtplaeten vastgemaect, welverstaen, dat alle de swalpen tot twee plaatsen met spijkerbouten sal vastgemaecten, == alles nae den eysch vant werck.

6°. Noch sal men op dese swalpen aen wedersyds onder de zytmueren ende onder de vier vlogels ten heelder lanckte vant steenwerck leggen palynck houten, wair van de geene die commen sullen onder die streckende mueren, swaer sullen wesen XXII en VIII duym int viercante voorlouwen op ende inde swalpen ingeslaeten eenen duym diep, mair de palynck houten comende onder die vier vlogels, swaer XVIII en VIII duym met swaluwstaerten op de sandtplaeten innegelaeten derhalven duym diep. Ende op elcke swalpe ende elcke sandtplaet met houte nagels vast gemaect, lanck en dick nae den eysch, wel verstaende dat men tegen dese palynck houten aent somteynde sal maken vier keerklooten, elck lanck VIII voet, swaer IX duym viercandt, op de voornoemde sandtplaeten met voorlouwen innegelaeten ende boven afgebeljoent ende met houte nagels vastgemaect nae den eysch.

Op dese swalpen ende tegens deses lachdorpels sal men wercken twee keerklooten, elck lanck XI voet, swaer XIII duym viercandt met viercante voorlouwen, opde swalpen ende inde slachtdor[pel] innegelaeten, soo diep dat se comen boven gelycks den slachdorpel. Ende de swalpen met houte nagels vastgemaect, dick alsboven.

7°. Op des swalpen ende tusschen de palynhouten sal men leggen eenen bodem van goede gave weselsche plancken vande sesse inde voet, dicht aen malcanderen gestrecken ende schietende met driecanten spongen inde slachdorpel, diep twee duym, elcke plancke niet corter dan XIII voet ende niet smalter dan XIII duym, dese bodem welgespyckert ende deur elcke planck ende op elcke swalpe geboort twee houten nagels, dick en lanck, nae den eysch.

Aen dese voornomde slachbalck sal men wercken een pundt hebbende vier voet, steeckent daer van de twee puntstucken af, swaer sullen wesen XVI ende negendalven duym, het middelste blockeel swaer XIII ende negendalven duym IV pennen en gaeten ende tanden inde slachdorpel gewrocht, de pennen lanck en dick ende met houte nagels gesloten, nae den eysch. De puntstucken met het blockeel ende den slachdorpel inde gesponck twee duym needer ende anderhalven duym op het hout. Ende alsdan gevult met goede gave plancken, dat se boven geleyck comen, wel dicht gepast ende de naeden wel dicht gedreven, ende met loot getingelt, breed III duym ende wel wescelyck gewrocht nae den eysse van alsulcken wercken.

8°. Noch sal men inden voornoemde boden voor den slachdorpel laeten een gadt wydt XIII duym en diep VI duym over de geheele wydt om oft gebeurde datter meeten val van 't water eenige steenen voor den dorpel daermeede soude mogen sacken. Om geen hinder te moegen doen int opgaen vande deuren. Indien men opde slachtdorpel copere platen begeert geleyt te hebben voor het steecken vande boemen, zal den aennemer die daer op haer bequaemste innelaten.

Nocch sal men aen weder eynde van dese speuye maecken twee storttebedden, elck lanck XII voet, wydt LXXIV voet, daer men onder elck leggen sal vyf slyckhouten, elck swaer XII ende VIII duym aen malcanderen met lassen, lanck alsvooren. Onder de twee voorste slyckhouten sal men heyen thyn grondtpaelen lanck thyn voet, swaer VIII duym viercandt wel tegen de slyckhouten gespykert noch tegen dese slyckhouten geheydt ter heelder lanckte domplancken, lanck negen voet, doch twee duym tegen de slyckhouten wel vast gespykert. Op dese slyckhouten sal men maecken eenen bodem van goede gave bouchen plancken, dick twee duym, dicht aen malcanderen gestreecken en gespykert enn met houte nagels, alsboven.

9°. Op dit voornomde grontwerck sal men stellen de steenen, behalve de vlogels, speuye, dan van de twee streckende zymueren, elck lanck wesen sullen sesentachtich roe-voeten ende aent binneneynde daer de speuyedeuren comen, zullen binnenweckcx ter lanckte van XXVI voet, wydt

XXVIII voet maecken XXX houtvoeten ende vier duym ende aen het buyteneynde daer het begint omme te rayen, by de eerste leepe ofte buyten vegel, wydt XXXVI voet ende elcke muur uit de bouwvande vande slachdorpel ter lanckte van XXVI voet, hooch XIX voet ende de ander vier eynden hooch uit den bovencante van slachdorpel XVI voet gaende roserende op den welcke mueren aen weder eynde comen sullen twee volgels, de twee comende aent fonteynde, elck lanck XII voeten, de ander elck lanck XIV voet uit de negge gemeeten, daer se inde winckelhaeck ommeraye XVI voet gemeten alsbooven ende elcke voet hoochte een duym gedoceert voor het oversteecken van de aerde ende aen gelyet nae den geteyckende grondt.

Welcke twee zytmueren met de vier vlogels men onder dick aen leggen sal thyn dubbelde ysselsche baksteen en sullen aen wedersyde comen acht pilawen die men dick aenleggen sal om en vyf gelycke steenen, welcke mueren men van ondersten bodem sal met tras ende klinckhaert tusschen het cloosterhout ende polynckhoudt ende van buyten een steen dick tegen het Cloosthoudt, ter hoochte van gelycke den bovencandt van slachdorpel roseren, waervan dat men alsdan de voornomde hoochte van de mueren meeten sal, wel verstaende dat men tegens den slachdorpel dwers duer de muur ende piloeven sal wercken twee ende derdalven clinckhaert en tras ter heelder hoochte vande mueren opgewrocht voor het deurschieten vant water.

10^e. Dese mueren met de vier vlogels gerooseert synde tot de voorn: hoochte toe sal men daerinne stellen alle de aenslagen sponnen egstucken ende lopen welcke sponckstucken sullen lanck wesen aen haere schoone hoofden XXIV duym buyten de sponghen gemeeten ende inde muur gespaert XVIII duym ende aende corte hoofden XV duym buyten de sponghen gemeeten en inde muur gespaert drie voet, die vier lepen comende aende vlogens sullen onder worden afgeloopt XXX duym ende boven op de voorzeght hoochte VI duym ende dat door het toseren van vlogens welcke loopstucken aen haere lange schone hoofden sullen lanck wesen XVI duym ende inde muur XII duym ende corte hoofden XII duym inde muur, XX duym hebbende inde muur een wedersyde IV duym verbants ende sullen dese sponnen hooch vallen XVII voet ende ses duym uit den bovencant vande slachbalck gemeeten en de vier lopen XXI voet hooch, maer de ander twee lopen hooch nae den eysch.

Item inde doorloop ende val vant water sal men wercken inde langhe streckmueren vier voet hooch van goeden Bremer hartsteen de streckstucken dick int werck tusschen de negen en de thyn duym ende de bouts tusschen de Xx ende XXII duym wesende inde muur volsteen hebbende goet verbandt ende wel in tras gebracht, ende voort de streckmueren met de vier vlogels gewrocht met goeden dubbelen klinckhaert ende tras twee ende derdalven steen int verbandt, welverstaende dat men de sponckstucken van achter wel masyf met tras en klinckhaert sal aanwercken twee derhalven en een steen int verbandt, alles nae den esch vant werck.

11^e. Dese voorzeght muiren mette pilawen ende vier vlogels sal men de volle dickte opwercken ter hoochte van ses voet alwaer men als dan van achter een halve steen sal insnyden ende voort alle twee voet hoochte behooryck innegesneden soowel de pilawen als de muiren, dat de muiren dick blyven, daer de valbrugge comen, sal ter lengte van voornoemde sesentwintich voet, dick vyf steenen. Daer de sponghen come maer binnen de sponghen nae het sondteyne dick vyf steenen ende teynde de vlogels dick vyf steenen, de pilawen boven gelycke de aerde, dick derhalven steen. Welverstaende darmen de twee pilawen comende teghens de twee eynden van den slachdorpel van ter zyden met en sal innesnyden ende boven dick, vierdalven steen met alle d'andere pylawen met van ter zyde innegesneden alles nae den esch vant werck.

12^e. Tegens dese twee hartsteen sponnen ende slachdorpel sal men maecken twee speuyedeuren, die hooch sullen wesen vanden onderkant vanden onderdorpel tot den bovencant vanden bovenbalck toe XVII voet en wydt nae de eysse, waer van de twee achterharren elck swaer sullen wesen XVII ende XIII duym lanck nae den eysch dat men se boven aan de onderdorpel vant gebindt vande balansie mach, bequamelyck hanghen. De twee voorharren swaer XIII en XI duym, lanck nae den eysch twelcke twee harren men wercken sal een onder ende boven balck. De twee onderbalcken elck swaer aende achtereynden XIII en XII duym ende aende vooreynde swaer XI en XII duymen de twee bovenbalcken elck swaer aen achterynde IIV en XIII duym ende aen de vooreynde XII ende XI duymen gewrocht met bpennen en goeten inde achter en voorhouten, de achterpennen lanck XI duym, elcke penne dick twee duym. De voorpennen lanck IX duym, dick derdhalven duym, de achter dubbelde penne, elcke penne geslooten met drie houte nagels. De voorste penne geslooten met drie houte nagels, wel werckelck met viercantede tanden in malcanderen gewrocht, nae den eysch vant werck.

In dese ramen ende boven den bovenbalck sal men maecken een borstweringe, hooch uyten bovencandt van den bovenbalck tot ten bovencandt vande borstwering toe drie voet, waer van de

twee bovenste houten swaer wesen sullen XIII en VIII duymen, daer men in elck wercken sal vier karbeels met blockeels lanck nae de eysch. De vier karbeels met twee blockeels comende inde vier houcken breed XVII duym en soo dick dat se aen wedersyde gelyck comen. De vier andere carbeels met te blockeels swaer X duym viercantmet pennen en gaeten en tanden. Ende harren en balcken gewrocht dick ende lanck nae den eysch ende elck eynde met drie houte nagels gesloten, een duym dick ende gewrocht nae het platte geteykende patroon.

13^e. Noch sal men aen elcke achter harre wercken tusschen die onder en boven balck in een opstaende styl ontrent van die achter harren gewrocht drie voet swaer XIII en X duym lanck nae den eysch, daer men noch in elck wercken sal twee karbeels en een blockeel, de carbeels elck swaer XIII en IX duym, de blockeels elck swaer XV en IX duym met pennen en goeten inde achter en opstaende stylen gewrocht. Lanck de dick nae den eysch ende elcke pennen gesloten met III houte nagels, dick alsboven.

Noch sal men tusschen den achter harre ende dese opstaende style rontsomme van wedersyden den innespongen met spongen van twee duym op en neder het houdt daerinne, alsdan inne van wedersyde maecken sal goede gave weselsche plancken, dick twee duym en wel gespyckert ende met houte nagels daer deur, als geteykent staet.

Dese voorzegt deuren sal men dicht tegen de harde sponghe voughen ende haere staele ofte metale pennen hanghen ende tegens de punt dicht houdt aen houdt wercken, ende de springende vdeuren hange datse bequameelyck haer werck doen ende alle het yserweck dat men beunidt aende voorzegt deuren van node te wesen, daer bequameelyck aen passen en vastmaecken nae het sal behooren. Ende sal dese speuyedeuren maecken nae 't platte geteykende patroon ende men het beste en geraede vinde sal, staen tot discretie van myn Ed: heeren.

Ende of et gebiel men naemaels bevondt met minder moeyten de speuyedeuren te openen en van eenige veranderinghe, vyel sal het den aennemer gehouden wesen te maecken sulcke men hem verordonneren sal.

14^e. So voorzegt streckende mueren gewrocht zynde op haere hoochte sal men wederzyds daer op stellen een gebint daer van de vier stylen tusschen de borsten lanck wesen sullen XVI voet, swaer XV en XIII duym, een dach wydt gewrocht XI voet ende ses duym, de twee onderste dorpels elck lanck XXII voet, swaer XVIII ende XVI duym, de twee bovenbalcken elck lanck XVIII voet ende swaer XVI duym viercant met pennen ende gaeten in malcanderen gewrocht, de pennen comende boven inde balcken sullen dubbelde pennen wesen. Elcke penne lanck thien duym. Ende dick styf twee duym. de onderste pennen lanck VI duym, dick drie duym, de bovenste pennen gesloten met vyf houte nagels ende de onderste met drie nagels, een duym dick en wel dicht in malcanderen gewrocht, nae den eysch vant werck.

15^e. Ende in dese twee gebinden sal men wercken eenen ronden tooch met drie punten, daer van de pundtstucken met de kerveels swaer wesen sullen XII en X duym lanck nae den eysch ende van buyten teghens de stylen gewrocht vier kourtuffen swaer XVII en IX duym lanck behalven de pennen drie voet altesamen met pennen en gaeten en viercante tande geworcht inde bovenbalck ende stylen de pennen, lanck en dick ende met houte nagels gesloten, nae den eysch ende bovenop elcke balck geleydt een stuck houdt inde middelt dick vier duym ende aen canten dick drie duym, rontomme oversteekende twee duym ende altezaemen gewrocht ende gesteecken nae de platte patroon ende het werck vereysshende zal.

Noch op dese onderbolcken ende van buyten tegens de vier stylen gewrocht vier kerbeels, elck tusschen de tanden lanck seshalve voet, swaer XVIII en XIII duym met pennen gaeten ende tanden. Ende waterborden inde stylen ende dorpels gewrocht, elcke penne lanck VII duym, dick III duym, elcke penne gesloten met vier houte nagels, dick alsboven.

Tegen ende in dese twee onderbalcken sal men wercken vier streckende houten die elck lanck wesen sullen XXIII voet, swaer XVI ende XV met pennen ende goedeten ende met lippen op de onderbalcken gewrocht en viercante tanden ende achter om zayende, nae den eysche ende onder elck achtereinde van dese houten gestelt een pael lanck VIII voet swaer XVI ende twaelf duym ende onder een cruys aen elcke pael: elck cruys lanck VI voet en swaer VIII duym viercant. Ende alsdan de achtereinden van streckende houten daer met een penne op gewrocht, lanck ende dick nae den eysch ende elck eynde met een yseren bogel ende met houts gesloten, alles vastgemaect nae den eysch vant werck.

16^e. Op dese streckende houten ende boven tegens de vier stylen sal men wercken vier lopende schooren, die elck lanck wesen sullen XXIV voet aent onderende swaer XIV en XVI duym ende aant

boveneynde swaer XIII ende XI duym, hebbende van boven ses duym bocht gewrocht met pennen ende tanden en goeten ende waterborden ende streckende houte ende inde stylen. de pennen lanck VIII duym ende III duym elcke penne geslooten met drie houte nagels, dick alsbooven.

In dese schooren op de streckende houtem ende tegen de stylen sal men tegen elcke schoore wercken twee kerbeels viercandt swaer dat se aen wedersyde comen gelycx de schooren ter plaetse daer se in de schoore worden gebracht met pennen gaeten ende viercante tanden eenen duym diep de pennen, lanck ses duym ende elcke penne geslooten met drie korte nagels, dick alsbooven de kerbeels lanck nae den ysse.

Noch sal men alle de mueren boven decken met houdt deckstucker die breed sullen wesen XIV duym ende dick X duym geleyt geluycks den bovcant van onderdorpel van gebinden ende alle XII voet lanck een ingetoge lanck VIII voet swaer X en VIII duym met een cruys ende paelen daer voor alles gewrocht, nae den eysse vant werck.

17^e. Op dese twee gebinden sal men leggen ende maecken op elck een balansie van de vier streckende houten elck lanck wesen sullen XXXIII voet ende van onder af ter lanckte van XII voet swaer XV ende XIII duym de cruysen swaer X ende VIII duym, al tesaemen met pennen gaeten ende viertanden in de streckende houten gewrocht, de pennen lanck VI duym, dick derdalven duym. Elcke pennen geslpten met drie houte nagels. Welverstaende dat met de vier streckende houten sal inde achterbalck met dubbelde pennen wercken, elcke penne lanck IX duym ende elcke penne dick li duym, ende geslooten met vyf houte nagels, dick alvooren en sullen wydt van onderen worden gewrocht, den buytencandt elf voet ende VI duym de balcken vande anderen gewrocht I ½ voet, alles na den eysch vant werck.

18^e. Onder dese twee balansien sal men maecken twee ophaelende valbruggen, wydt de buytencant XII voet en VIII duynen lanck nae den eysch, daer van de twee achterharren swaer sullen wesen XII en X duym, de twee voorharren swaer VIII ende VII duym hebbende twee duym bocht daer men in elcke twee haaren wercken zal negen ribben, de achtereynenden swaer VII ende vyf duym, de voorste eynder sestalve ende VII stalve duym, hebbende drie duym bocht met pennen gaeten ende viercante nesten inde achter voorharren gewrocht, de achterpenne, lanck ses duym, dick anderhalven duym de voorste pennen lanck vyf dick alsbooven. Ende elcke penne geslooten met een houte nagel dick alsbooven, ende in elcke ophalende brugge geboort ses voorboute ende aen de ribben gespyckert ende met crammen, wel vastgemaect, naer den eysch vant werk.

Dese ribben van de twee ophalende bruggen sal men beplnck en met goede drooge Weselsche plancken van de seven in de voe, dicht aenn malcanderen gestreeken ende wel gespeyckert ende alle de naden gedreuen ende gepecht ende alsdan met goede drooge Deenemarckse deelen gevoert, lanck acht voet ende wel gespyckert nae den eysche.

19^e. Alle dit opstaende werck sal men wel werkelyck wercken hebbende over al harde canten scharp en wel gladt geschaeft ende gebeljoent ende gestoecken nae het platte geteyckent patroon ende noch alle het ijerwerck daer bequameck aen passen dat ter mach bequamen, wercken staende tot discretie van myne Edele heeren ofte haere gecommiteerde.

Alle dit voornoemde houtwerck en steenwerck als lanckte hoochte van de muren ende wydt vant werck ende oock de lanckte vant houtwerck sal men meeten met roede voeten van Lants Vorne, maer de dicke vant houdt sal men meeten met den Weselschen voetmaet naer ouder gebruyck.

Alle dit houtwerck sal men maken van goet Wesel hout, maer de swalpen met de cloosterhouten sal men maecken van goede gave Rynsche uyt vierich ofte roode ofte witte olm, ofte ratelscharich, noch te eenige quade quasten, noch te onredelyck falicant ofte worm schelven, ofte spindig, maer sal alle het opstaende werck ende den slachdorpel met de puntstucken ende de deuren overal hebben scherpe canten welverstaende alle de slyckhouten sandtplaeten met alle de gehyde palynk plancken ende de grondpaelen sal maecken van goede gave griene boucken sommer, niet verbroyt, maer bqum tot alsulcken werck.

20^e. Alle dese voornoemde hartsteen als sponden egstucken loopen ende alle hartsteen comende inde loop vant water, sal men maeckrn ende leveren van goeden Bremer steen, wesnde goede myne steen bequam total sulcken werck.

In dit voornoemde werck van metseleryen sal men moeten gebruycken goeden maeskalk ende dubbelden ysselschen backsteen ende goede dubbelde klinckhaert, nyet wanback, maer goeden, wel gebacken steen, volgens de keure van Amsterdam ende bequam tot alsulcken werck.

De trras die men hartsteen sal verwercken en oock van vooren aen de clynckaert, sal men eerst drooch half vermengen met Maeskalck, tenminsten vier ofte vyf mael over bouwen, eer men se int

werck moogen stellen. Maer de kalck daer men mede achterael sal wercken, sal men een goed Voorburgsche sandt vermengen, ende wel verbouwen drie ofte vier maels eer men se sal moogen int werck stellen ende geen kalck mogen beslaen, dat met binnendyck water, ende het werck wercklyck maecken, dat tot water en windt houdt, tot discretie van myne Edele heeren.

21^e. De aennemers sullen haere materye haelen op haere costen by den wercken brengen en leggen die op alsulcken plaesten als men haer wysen sal ende alle haere stellaege, manden, tobben tot het werck van noode, mede selfs becostigen.

Item of daer eenige duystenisse ofte minverstant int gundt voor zeght soude moogen rysen, soo reserveren myn Edele heere de gecommiteerde, die verclaring ende interpretatie van dien tot hem, waert ten eynde alles geveuchlyck sal mogen geeffectueert worden.

Soo wanneer den aennemer met syn houtwerck gereet sal syn, sal hy gehouden wesen tzelve de heeren besteders te adverteren, omme by de selve of te haere gecommiteerde gevisiteert te worden, ende soo daer eenne hout bevonden wort 't besteck niet gelyck forment te syn, sal men 't selve moogen uytsteecken en vant keuren naer behooren. Sonder dat den aennemer sulce ruytgekeurt hout, wederomme aent voorzegt werck sal moogen verwercken opte verbeure van XXV gulden van elck stuck houdt, 't welck den aennemer an syn bedongen loon gecort sal worden ende 't houdt evenwel uyt twerck geweert.

22^e. Item zal den aennemer gehouden wesen 't voorzegt werck op te leveren, volgende 't voorzegt besteck tot prysinge vande besteders ofte den geene die deselve van s' lants wegen dartoe committeren sullen, half September 1605 ofte XIV daegen daerna, ten alver lanckste op penne van soo meenigen dach, als den aennemer daer naer sal wercken, soo meenige ses gulden by het te verbeuren dienien, vansyn bedongen penningen sal innehouden tot profyte vant Landt. Des sal men den put gereet leveren, den lesten Mey.

Sal noch gehouden wesen te stellwn twee goede souffisante burgers voort op maecken ende volleneren van voorzegt werck, daer mede de besteders tevreden sullen wesen

Den aennemer sal syn bedongen penningen betaelt worden, een 4^e paert veertyen daegen nae de bestedinge, noch een 4^e paert soo wanneer 't werck volmaect ende gepresen sal zyn, noch een 4^e paert baefmisse XVIc ses en 't leste vierde paert boefmisse XVIc seven

23^e. 'T voorzegt besteck opt stadhys van den Briel openboerlick voor de verscheyden meesters timmerluyden en metselaers van verscheydenen plaetsen aldaer naer voorgaende affictie van billetten gecompereert, voorgelesen synde deselve onfezeyt dat degheens die begeerte hadden omme 't voorzegt werck opde voorgaende conditie aen te neemen 't selve zonder corting bewaeren voor de gecommiteerde aldaer resent synde voor wat somme de dat degeene die 't laechste zoude inne setten daerbooven genieten zouden tot een pondt wyns LXXII l. 't van XI groot 't pondt. Daervolgens syn aldaer verscheyden meesters smorgens zoude 't anders gecompereert, doend eerst inneteyckenen, hy naemens voor wat somme sy 't werck zouden begeeren, opte maecken, volgens de notitie daarvan gehouden ende de laetste insetter geweest, maer sy Cornelis meester timmerman binnen den Briele en tzelve ingezet hebben de Xlla lllc L Md dewelcke men daer naer eyndelick in een accordeert dat hy tvoorzegt werck sal maecken en opleveren opde condittien en teyckeningen int voorzegt by tgedrukt voorde somme van twaaldduysent ponden van XI groote pondt. En daerbooven stellen souffesante borgen.

Aldus gedaen en besteet opt stadhys der stede van de Briele by Foy Brouckhoven, burgemeester van de stad Leyden en heer Doubleth, eerste mr: van den camer van de reeckeninge in Holland.

Als gecommiteerde van de heeren staten van Golland en Westfriesland. Ten overstaen en ter partitie van Jancheer Johannes van Egmond, baillu en dykgrave en Willem Gans, rentmeester general 's Lants van Voorne. Op den 12^e October 1604, sy circend dese bye voorseide personen ondergetekend.

F. van. Brouckhoven.

Ph. Boubleth.